

PROTOCOL D'ACTUACIÓ PELS CENTRES EDUCATIUS DE BARCELONA EN EL CAS DE SOSPITA O CERTESA DE MALTRACTAMENT INFANTIL A MENORS

El fet de que la major part de la població infantil entre els 3 i 16 anys estigui escolaritzada, fa que l'escola s'erigeixi en una institució clau en la prevenció i detecció de possibles situacions de maltractament infantil. Hem de tenir en compte que els infants i els adolescents passen una part important del dia en aquesta institució i que esdevé un espai molt important en la seva socialització i és on es realitza una tasca de prevenció molt important i, on a més, es poden detectar situacions de risc de maltractament per als i les infants i adolescents.

És important recordar que, tal com es recull en el nostre ordenament jurídic en l'article 98 de la Llei dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència de recent aprovació *"tots els professionals, especialment els professionals de la salut, dels serveis socials i de l'educació, han d'intervenir obligatòriament quan tinguin coneixement de la situació de risc o de desemparament en què es troba un infant o adolescent, d'acord amb els protocols específics i en col·laboració i coordinació amb l'òrgan de la Generalitat competent en matèria de la protecció dels infants i els adolescents.*

L'article 90.1 de la mateixa llei estableix *que les administracions públiques han d'impulsar el desenvolupament d'actuacions adreçades al conjunt de la comunitat educativa que permetin prevenir, detectar i eradicar el maltractament a infants i adolescents, els comportaments violents, l'assetjament escolar i la violència masclista.*

El marc legal de referència inicial que acull les actuacions a realitzar pels centres educatius en casos de sospita o certesa de maltractament greus a menors és el "protocol marc d'actuacions en casos d'abusos sexuals i altres maltractaments greus a menors", de setembre de 2006, document impulsat pel Síndic de Greuges.

I, en data 4 de juny de 2012, es va signar el Protocol d'Actuació entre els Departaments de Benestar Social i Família i D'Ensenyament, de detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu al territori de Catalunya, en el que s'emmarca el protocol de Barcelona.

Així, el present document vol aprofundir en les actuacions que s'han de dur a terme des dels centres educatius de la ciutat de Barcelona en el cas de sospita o certesa de maltractament greus a menors

Aquest protocol ha estat elaborat per un grup de treball multiprofessional, liderat pel Consorci d'Educació de Barcelona, en el marc del Circuit de prevenció del maltractament infantil a la ciutat de Barcelona.

Les persones que n'han format part són:

NOM	INSTITUCIÓ/ADMINISTRACIÓ
Noemí Rocabert	Directora escola Mestre Morera
Oscar Agut	Cap d'Estudis Sant. Trinitat
Sonia Fajarnes	Coord. Pedagògica I. Joan Fuster
Francesc López	Director EAP Horta-Guinardó
Esmeralda Repilado	Treballadora soc EAP Horta-Guinardó
Neus Tormo	EAIA Nou Barris
Sergi Torras	Sergent Mossos Esquadra
Cristina Garcia	DGAIA, Equip Funcional Infància 3
Javier Sancho	URPAC (Unitat Regional proximitat Atenció ciutadana)
Josefina Escuder	Educadora soc. CSS: Guineueta-Prosperitat-Verdum
Carme Raubert	Llevadora PASSIR
Miriam Martín	Infermera Centre Atenció Primària Adrià
Anna Ballesteros	Consorci Sanitari Barcelona
Yolanda González Tavira	Consorci d'Educació Barcelona

S'han seguit les indicacions del protocol marc on, en el cas d'educació, les accions a seguir són:

1. Sospita. Quan el centre educatiu té sospites d'un possible maltractament o abús sexual sobre un infant, la direcció ho comunicarà a la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) i a la Fiscalia de Menors.
2. Certesa d'abús o maltractament. Quan hi hagi la certesa de l'existència de maltractament o abús sexual sobre un infant, el centre es posarà immediatament en contacte amb l'hospital de referència de la zona per tal de prendre les mesures que correspongui. Es tracti o no d'una situació d'urgència hospitalària, el centre ho comunicarà simultàniament a la DGAIA i a la Fiscalia de Menors o al jutjat de guàrdia.

El centre educatiu informarà la família del menor de les actuacions que s'estiguin realitzant.

També les Instruccions d'inici de Curs segueixen les mateixes indicacions i a més afegeix que en el cas de la ciutat de Barcelona també ho han de comunicar al Consorci d'Educació.

Cal destacar la protecció de dades de caràcter personal de menors. En aquest sentit, el dret a la intimitat del/la menor, i per tant a la protecció de les seves dades, quedaria limitat en entrar en joc la protecció d'altres interessos més rellevants, com és l'interès superior del menor, que justificaria la intervenció administrativa per part de l'organisme competent. En aquest punt ha de prevaler la normativa de protecció de menors per sobre de la protecció de dades.

El Consell de Direcció del Consorci d'Educació va aprovar el present protocol en data 16 de novembre de 2012.

La singularitat, el punt fort del protocol i especificitat és que davant de la detecció d'un cas greu cal informar al CEB per tal de fer acompanyament i assessorament al centre educatiu. Des del Consorci Educació, a més, s'establirà un circuit d'actuació intern per fer l'acompanyament al centre de manera immediata, alhora que es vetllarà per accionar el procediment de comunicació i actuació davant les altres administracions implicades en el cas.

Ara bé, per poder fer les possibles deteccions de casos cal una "mirada atenta" a l'infant i adolescent. Aquesta mirada serà possible quan, des dels centres, a més de la sensibilitat que ja tenen, disposin del suport administratiu, jurídic, d'orientació i de la formació. I que també es procuri la màxima difusió del protocol cap a tot els i les professionals que intervenen en aquest àmbit, i que aquest protocol ja preveu.

La documentació del protocol i annexos:

1. Protocol i circuit d'actuació del centre educatiu davant sospita/certesa de detecció de maltractament infantil. Annex 1
 - Inclou el model de comunicat dels centres a la DGAIA/Fiscalia de Menors. Annex 2
2. Circuit intern d'actuació del Consorci d'Educació.
 - Inclou les instruccions del "telèfon vermell" i actuacions/comunicacions de l'equip d'escola inclusiva i alumnat discapacitat. Annex 3

Barcelona, novembre de 2012